

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Úprava výživného pro nezletilé dítě

Právní úprava výživného je obsažena v zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „občanský zákoník“), a to konkrétně v ustanoveních § 910 a.n. občanského zákoníku. Úprava výživného je jedním z klíčových témat rodinného práva, které se neustále vyvíjí a je velmi bohaté na odborná výkladová stanoviska i soudní judikaturu. V tomto článku bychom se zaměřili na problematiku vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem a přiblížili si faktory ovlivňující rozsah a výši výživného.

Podmínky vyživovací povinnosti

Vyživovací povinnost rodiče vůči jeho dítěti vzniká narozením dítěte a trvá, dokud dítě není schopné se uživit samo. Tato schopnost obživy se přitom vykládá relativně široce – zahrnuje totiž nejen zajištění základních hmotných potřeb, ale i potřebu vzdělání, fyzického a duševního rozvoje či adekvátního bydlení. Vyživovací povinnost rodičů tak není limitována dosažením zletilosti dítěte, ani žádným jiným věkovým milníkem (například dosažením 26 let věku). Podle výkladů § 911 občanského zákoníku tedy právo dítěte na výživné a povinnost rodičů mu toto výživné poskytovat pokračuje i po dosažení zletilosti dítěte, a to až do chvíle, kdy se dítě stane schopným samostatně uspokojovat své potřeby. S právem na výživné a jemu odpovídající povinností výživné poskytovat samozřejmě nelze jakkoliv nakládat (např. převést je na jinou osobu), ani se jich vzdát.

Co když dítě vlastní majetek, ačkoliv není schopno se samo žít?

Podle ustanovení § 912 občanského zákoníku má nezletilé dítě, které ještě není svéprávné, právo na výživné, i když má vlastní majetek, ale zisk z majetku spolu s příjmem z výdělečné činnosti nestačí k jeho obživě. Toto je v částečném rozporu se základní tezí § 911 občanského zákoníku, podle níž má dítě právo na výživné, pokud nedisponuje schopností se samo uživit. Skutečnost, že dítě vlastní majetek, totiž nikterak neovlivňuje jeho osobní schopnost se uživit. Vztah mezi § 911 a § 912 občanského zákoníku lze do určité míry vykládat tak, že dokud nezletilé (a nesvéprávné) dítě vlastní majetek, z jehož zisku je schopno se uživit, nemá právo na výživné – přes to, že osobní schopnost samo se uživit dítě fakticky nemá. Objevují se však i jiné názory a je zřejmé, že tento rozpor bude v soudní praxi přinášet potíže. Nehledě na to, že ustanovení § 912 občanského zákoníku se týká jen nezletilých dětí, která nejsou plně svéprávná a na zletilé děti se (z poněkud nepochopitelných důvodů) neaplikuje.

Rozsah a výše výživného

Rozsah vyživovací povinnosti rodiče vůči dítěti v obecné rovině závisí na dvou základních faktorech, kterými jsou: (i) okolnosti na straně povinného – tedy rodiče a (ii) okolnosti na straně oprávněného – tedy dítěte. Občanský zákoník neobsahuje žádná konkrétní vodítka, tabulky nebo procenta pro stanovení výše výživného a nestanovuje ani žádné minimální nebo maximální hranice výživného. Přesto se tato problematika stala předmětem rozsáhlých diskusí jak odborné veřejnosti, tak i soudní praxe. Ministerstvo spravedlnosti dokonce vypracovalo zrevidovanou doporučující tabulku, která má pomoci při určování výše výživného ze strany obecných soudů. Tato tabulka má pouze doporučující charakter a neposkytuje žádné univerzální řešení dané problematiky, jelikož nezohledňuje (a ani nemůže zohlednit) všechny specifické okolnosti každého jednotlivého případu, které by měly být při

stanovení výše výživného brány v potaz. V každém případě ji lze označit za velmi přínosnou a přispívající ke sjednocování soudní praxe.

Okolnosti na straně povinného rodiče

Při určování výše výživného se obvykle vychází z příjmů povinného rodiče, přičemž se zohledňují nejen jeho mzda nebo plat, ale i jiné pravidelné příjmy (jako například sociální dávky, starobní důchod apod). Kromě příjmů se při posuzování majetkových poměrů bere v úvahu i hodnota movitého a nemovitého majetku rodiče, jakož i jeho životní styl. Při určování výše výživného se samozřejmě zohledňuje i to, který z rodičů a v jaké míře o dítě pečuje a nese tak větší část nákladů na jeho každodenní potřeby.

Pokud rodič při stanovení výše výživného neprokáže své příjmy a majetkové poměry tak, aby bylo možné správně posoudit jeho skutečnou finanční situaci, použije se nevyvratitelná právní domněnka obsažená v § 916 občanského zákoníku. Tato domněnka předpokládá, že průměrný měsíční příjem rodiče odpovídá pětadvacetinásobku částky životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu, což pro rok 2024 činí 121.500,- Kč. Na základě této právní domněnky by mělo dojít k předcházení situací, kdy by se rodič vědomě rozhodl zatajit své příjmy, což by následně soudu znemožnilo vydat správné rozhodnutí o výši výživného.

Okolnosti na straně oprávněného dítěte

Výši výživného samozřejmě určují také okolnosti na straně oprávněného - tedy dítěte. V daném směru by měla být výše výživného stanovena zejména s přihlédnutím k věku dítěte, jelikož děti mají naprosto odlišné potřeby v útlém, dospívajícím či dospělém věku. Soudy by zde měly přihlížet i ke zdravotnímu stavu dítěte (s ohledem na případné léčebné výlohy), jeho fyzické a duševní vyspělosti, koníčkům a osobním zájmům, způsobu přípravy na budoucí povolání apod. Faktorů, které mohou být soudem vzaty v úvahu při určování výše výživného, je bezesporu celá řada.

Výše výživného, které soud určí ve prospěch dítěte, se rovněž bude časem měnit v závislosti na změně okolností a potřeb dítěte. Pokud dojde ke změně, může dítě nebo některý z rodičů podat k soudu návrh na úpravu výše výživného, k čemuž obvykle dochází v obdobích, kdy dítě prochází významnými životními fázemi - jako je například nástup do školy, dosažení zletilosti nebo zahájení odborné přípravy na budoucí povolání.

Závěrem

V neposlední řadě zákon stanoví, že životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů. Co to však v praxi znamená? Jedná se o jakýsi obecný ekonomický ukazatel, který reflektuje celkovou materiální, sociální, kulturní, vzdělávací a zdravotní úroveň. Výklad této zásady je nadto do značné míry dotvářen rozhodovací praxí českých soudů. Například v nálezu Ústavního soudu ze dne 16.12.2015 sp. zn. IV. ÚS 650/15 dospěl soud k závěru, že v případě povinných rodičů s vysokými příjmy nelze postupovat čistě mechanicky, ale s přihlédnutím k učení dítěte hodnoty peněz a k řádnému hospodaření s nimi. Tato zásada, která má rovněž jistý vliv na určování výše výživného, představuje vcelku progresivní prvek českého rodinného práva, který je jednoznačně v souladu se zájmy nezletilých dětí.

JUDr. Jiří Matzner, Ph.D., LL.M.

Vedoucí partner, zakladatel advokátní kanceláře Matzner & Vítek

[Matzner & Vítek](#)

Anny Letenské 34/7
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 254 555

e-mail: info@matznervitek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní – institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)